

Uniwersytet
ŁÓDZKI

Prof. dr hab. Tadeusz Wyrwa

Dorobek naukowy Profesora Tadeusza Wyrwy jest bardzo bogaty i wielce różnorodny. Obejmuje trzynaście książek w języku francuskim i polskim oraz ponad sto artykułów opublikowanych w wydawnictwach zbiorowych oraz periodykach francuskich, niemieckich i holenderskich z zakresu prawa państwowego, nauk politycznych i historii.

Tadeusz Wyrwa urodził się 15 marca 1926 r. w Warszawie. Jako młodzieniec walczył na Kielecczyźnie w oddziale AK dowodzonym przez ojca ? Józefa Wyrwę. W 1945 r. został aresztowany przez UB i więziony, najpierw w Końskich a następnie w Łodzi. Zdołał uciec z więzienia ale zagrożony ponownym aresztowaniem, podjął decyzję o nielegalnym opuszczeniu Polski. W 1947 r. przedostał się przez Czechosłowację do Niemiec Zachodnich.

Na uniwersytecie w Kilonii rozpoczął studia prawnicze. Nie mogąc uzyskać prawa stałego pobytu, w 1949 r. zdecydował się wyjechać do Stanów Zjednoczonych. Tutaj, na początku 1950 r., popadł w spór z władzami odmawiając służby w wojsku amerykańskim. Po dwuletnim procesie sąd amerykański podzielił jego racje i uznał za niewinnego. Jednak skutki konfliktu, nagłośnione przez prasę amerykańską i polonijną, uniemożliwiły mu osiedlenie się w Stanach Zjednoczonych na stałe.

W listopadzie 1952 r. Tadeusz Wyrwa przybył do Hiszpanii. W ramach programu pomocowego dla młodzieży pochodzącej z krajów zza żelaznej kurtyny, podjął studia politologiczne na Uniwersytecie w Madrycie. Po ich ukończeniu w przyspieszonym trybie przygotował i obronił pracę doktorską z zakresu nauk politycznych w 1958 r. Dwa lata później uzyskał doktorat w dziedzinie nauk politycznych w Polskim Uniwersytecie na Obczyźnie (PUO) w Londynie. Szukając pracy wyjechał do Paryża, gdzie przez cztery lata pracował dorywczo jako pracownik fizyczny. Uczył się języka francuskiego i przygotowywał nowe rozprawy naukowe. Pod kierunkiem prof. René Capitanta,

Uniwersytet
ŁÓDZKI

specjalisty w zakresie prawa państwowego i nauk politycznych, napisał doktorat: *Przemiany społeczno-polityczne w Polsce współczesnej. Od polski szlacheckiej do proletariackiej*, obroniony w 1963 r. Pięć lat później uzyskał kolejny doktorat w zakresie literatury i nauk humanistycznych na Sorbonie. W 1964 r. Tadeusz Wyrwa został przyjęty do pracy w prestiżowym Centre National de la Recherche Scientifique w Paryżu znajdując wreszcie stabilizację zawodową i warunki dla rozwoju pracy naukowej. Związał się z tą instytucją na stałe aż do przejścia na emeryturę. Systematycznie awansował i osiągnął stanowisko kierownika badań odpowiadające statusowi profesora. Aktywnie uczestniczył w życiu naukowym francuskim i polskim emigracyjnym, zwłaszcza jako współpracownik paryskiej Kultury i wydawanych przez Instytut Literacki *Zeszytów Historycznych*. Wziął udział jako referent w Kongresie Współczesnej Nauki i Kultury Polskiej na Obczyźnie (1970) oraz w Kongresach Kultury Polskiej na Obczyźnie w 1985 i 1995 r.

Profesor Tadeusz Wyrwa przyjechał do Polski, po latach emigracji, pierwszy raz w 1973 r. Został zaproszony przez Uniwersytet Jagielloński, który zorganizował wówczas w Krakowie pierwsze Spotkanie Uczonych Polskiego Pochodzenia. Od 1989 r. przyjeżdża do kraju coraz częściej. Utrzymuje kontakty z uczonymi z kraju, publikuje dla polskiego czytelnika i stara się na bieżąco komentować publikacje naukowe ukazujące się w Polsce.

Dorobek naukowy Profesora Tadeusza Wyrwy jest bardzo bogaty i wielce różnorodny. Obejmuje trzynaście książek w języku francuskim i polskim oraz ponad sto artykułów opublikowanych w wydawnictwach zbiorowych oraz periodykach francuskich, niemieckich i holenderskich z zakresu prawa państwowego, nauk politycznych i historii.

Prace z dwóch pierwszych dziedzin wydawał w Paryżu zyskując uznanie francuskiego środowiska naukowego: *Le Mexique* (1968), *La Gestion de l'Entreprise socialiste. L'Experience Polonaise* (1970), *Les Républiques Andines (Bolivie, Chili, Colombie, Equateur, Pérou, Venezuela)* (1972), *La Pensée politique polonaise a l'époque de l'Humanisme et de la Renaissance (Un apport a la connaissance de l'Europe moderne)* (1978), *La resistance Polonaise et la politique en Europe* (1983) i *L'idée européenne dans la Resistance a travers la presse clandestine en France et en Pologne 1939-1945* (1987). W pisarstwie historycznym Profesora Tadeusza Wyrwy dominuje problematyka najnowszej historii Polski. W 1974 r. opublikował w londyńskiej Oficynie Poetów i Malarzy książkę *W cieniu legendy Majora Hubala* a w następnych latach kolejne prace: *Prasa konspiracyjna w imieniu Polski Walczącej 1940-1945* (1984) i *Historyk na obczyźnie a najnowsze dzieje Polski* (1986). W 1999 r. Wydawnictwo Norbertinum w Lublinie wydało jego książkę *Bezdroża dziejów Polski. Kraj i emigracja po 1 września 1939 r.* (następne wydania w 1999 i 2000 r.). Kolejna

Uniwersytet
ŁÓDZKI

książka Profesora wydana w Polsce przez PWN, Krytyczne eseje z historii Polski XX wieku, jest zbiorem kilkudziesięciu artykułów, przyczynków i recenzji wcześniej już publikowanych na łamach paryskiej Kultury, Zeszytów Historycznych i londyńskiego Pamiętnika Literackiego. Ostatnio Profesor wydał w Norbertinum pracę Posłannictwo historii czasu pogardy i zakłamania (2004) oraz zbiór studiów Pokoleniowe rozstaje dróg (2007).

Profesor Tadeusz Wyrwa jest jednym z najbardziej znanych i cenionych humanistów polskich na uchodźstwie. Jego twórczość naukowa została doceniona przez polskie instytucje emigracyjne i krajowe. Otrzymał nagrody Kultury (1991), Związku Pisarzy Polskich na Obczyźnie (1993), Polskiej Fundacji Kulturalnej im. Prezydenta Edwarda Raczyńskiego w Londynie (2002) oraz Nagrodę im. Jerzego Giedroycia przyznaną przez Senat UMCS w Lublinie w 2002 r. W 2004 r. historycy polscy dedykowali Profesorowi Tadeuszowi Wyrwie książkę pamiątkową Nadzieje, złudzenia, rzeczywistość. Studia z historii Polski XX wieku. Profesor Tadeusz Wyrwa jest członkiem prestiżowych stowarzyszeń francuskich i polskich: Société d'Histoire du Droit, Association des Ecrivains Combattants, Association des Écrivains de Langue Française, Société Française d'Études du Seizieme Siecle, Towarzystwa Historyczno-Literackiego w Paryżu, Polskiego Towarzystwa Naukowego na Obczyźnie w Londynie, Związku Pisarzy Polskich na Obczyźnie w Londynie, Polskiej Akademii Umiejętności w Krakowie i Stowarzyszenia Pisarzy Polskich w Warszawie.